

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ
ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПУБЛІЧНИХ
ПРАВОВІДНОСИН**

**Матеріали
Всеукраїнського
науково-практичного семінару**

27 квітня 2021 року

**Дніпро
2021**

УДК 340.111.5

А – 43

Рекомендовано до друку Вченою Радою ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет» від 27 травня 2021 р.,(протокол № 10)

А-43 Актуальні питання матеріальних та процесуальних відносин: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (Дніпро, 27 квітня 2021 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2021. 73 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Актуальні питання матеріальних та процесуальних відносин» (27.04.2021), у роботі якого взяли участь науково-практичні працівники, практичні працівники, а також здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичного семінару надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук., доц. **Олег КИРИЧЕНКО**, канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**, канд. юрид. наук **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**.

© ВНПЗ ДГУ, 2021

© Автори, 2021

ЗМІСТ

Теоретико-прикладні проблеми кримінальної та адміністративної відповідальності

Гончарук Валентина Василівна, ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	5
Клімчук Юлія Олександрівна ПРОБЛЕМИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІШХОДІВ У РАЗІ НАСТАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ.....	8
Книженко Оксана Олександрівна, Шамара Олександр Володимирович ПОСЯГАННЯ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ І НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ: МЕЖІ КАРАНОСТІ.....	12
Недов Сергій Леонідович, Бойко Тетяна Анатоліївна КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПОСЯГАЮЧИХ НА СТАТЕВУ НЕДОТОРКАННІСТЬ ОСОБИ.....	15
Тімочкін Максим Володимирович ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ ПРИ ПРИТЯГНЕННІ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗГВАЛТУВАННЯ.....	19
Проблеми адміністративно-правового регулювання суспільних відносин	
Біла Альона Валеріївна ПРАВО НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	21
Бойко Тетяна Анатоліївна ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	25
Потіп Микола Миколайович ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТИЗАЦІЇ В КРАЇНАХ СВІТУ.....	28

Стрижак Дмитро Ігорович
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ.....35

Черноп'ятов Станіслав Володимирович
ЩОДО НАСЛІДКІВ ПРОПУСКУ СТРОКУ ЗВЕРНЕННЯ ЗА
ПРИЗНАЧЕННЯМ ДОПОМОГИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ З
ПОВАЖНИХ ПРИЧИН У СВІТЛІ ПРАВОВИХ ВИСНОВКІВ
ВЕРХОВНОГО СУДУ.....38

**Теоретико-прикладні проблеми
адміністративного судочинства**

Власенко Інна Вікторівна
ПРАКТИКА ВЕРХОВНОГО СУДУ У СПРАВАХ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ
ПОСТАНОВИ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ ПРО ВІДКРИТТЯ
ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....42

Лежнєва Тетяна Миколаївна
СПІВВІДНОШЕННЯ ВИТРЕБУВАННЯ ДОКАЗІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....49

Сахарова Катерина Олександрівна
МЕДІАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСУДОВОГО ПРИМИРЕННЯ СТОРІН В
АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ.....52

Сомсіков Костянтин Володимирович
ЗАХИСТ ПРАВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ
СУДОЧИНСТВІ.....59

Татарінов Віктор Іванович
ПОНЯТТЯ, ЕЛЕМЕНТИ ТА ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЗОВУ.....63

**Сучасні проблеми та виклики
міжнародного публічного права**

Акімов Михайло Олександрович
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДЕЯКИХ ЗАБОРОН
ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ВЕДЕННЯ ПОВІТРЯНОЇ ВІЙНИ.....66

Корсунська Вікторія Валентинівна
ПРИНЦИП РІВНОСТІ ТА ПРИНЦИП НЕДИСКРИМІНАЦІЇ У ПРАВІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....69

Черноп'ятов Станіслав Володимирович
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету

ЩОДО НАСЛІДКІВ ПРОПУСКУ СТРОКУ ЗВЕРНЕННЯ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ ДОПОМОГИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ З ПОВАЖНИХ ПРИЧИН У СВІТЛІ ПРАВОВИХ ВИСНОВКІВ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Відповідно до ч. 6 ст. 11 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» [1] (далі – Закон № 2811-ХІІ), «допомога при народженні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини». Аналогічна норма відтворена у п. 12 Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми [2] (далі – Порядок № 1751).

На практиці часто трапляються випадки пропуску цього строку. Особливо почастишали вони у зв'язку із тимчасовою окупацією території України в Автономній Республіці Крим, Донецькій та Луганській областях, а також у зв'язку із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Вказане актуалізує питання визначення правової природи цього строку, а також наслідків його пропуску.

Не зважаючи на наявність кількох профільних монографічних наукових праць це питання не знайшло належного відображення у науковій літературі.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону № 2811-ХІІ), «відповідно до цього Закону призначаються такі види державної допомоги сім'ям з дітьми: [...] 2) допомога при народженні дитини». Відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону № 2811-ХІІ, «допомога при народженні дитини за цим Законом надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом з дитиною». Відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону № 2811-ХІІ, «допомога батькам при народженні дитини призначається на підставі свідоцтва про народження дитини». Відповідно до ч. 2 ст. 11 Закону № 2811-ХІІ, «для призначення допомоги при народженні дитини до органу праці та соціального захисту населення за умови пред'явлення паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, та свідоцтва про народження дитини подається одним з батьків (опікуном), з яким постійно проживає дитина, заява за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, та копія свідоцтва про народження дитини». Відповідно до ч. 3 ст. 11 Закону № 2811-ХІІ, «даний перелік документів є вичерпним». Відповідно до ч. 4 ст. 11 Закону № 2811-ХІІ, «орган праці та соціального захисту населення за місцем проживання одного з батьків (опікуна), з яким постійно проживає дитина, має право отримувати від

органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій відомості, необхідні для призначення допомоги при народженні дитини». Відповідно до ч. 6 ст. 11 Закону № 2811-ХІІ, «допомога при народженні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини».

Аналогічні норми відтворено у пунктах 10–12 Порядку № 1751). Зокрема, відповідно до абз. 1 п. 12 Порядку № 1751, «допомога при народженні дитини призначається за умови, що звернення за її призначенням надійшло не пізніше ніж через 12 календарних місяців після народження дитини».

Однак вищезазначені норм Закону № 2811-ХІІ та Порядку № 1751 необхідно тлумачити та застосовувати з огляду на нижченаведені правові норми та правові позиції.

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Конституції України [3], «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава».

Згідно із п. 1 резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 25.01.2012 року № 3-рп/2012 у справі № 1-11/2012 [4], цю конституційну норму слід розуміти таким чином, що «однією з ознак України як соціальної держави є забезпечення загальносуспільних потреб у сфері соціального захисту за рахунок коштів Державного бюджету України виходячи з фінансових можливостей держави, яка зобов'язана справедливо і неупереджено розподіляти суспільне багатство між громадянами і територіальними громадами та прагнути до збалансованості бюджету України. При цьому рівень державних гарантій права на соціальний захист має відповідати Конституції України, а мета і засоби зміни механізму нарахування соціальних виплат та допомоги – принципам пропорційності і справедливості».

Відповідно до ст. 3 Конституції України, «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Відповідно до ч. 1 ст. 46 Конституції України, «громадяни мають право на соціальний захист [...]». Відповідно до ч. 3 ст. 51 Конституції України, «сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою».

Відповідно до ч. 1 ст. 5 СК України [5], «державою охороняється сім'я, дитинство, материнство, батьківство, створює умови для зміцнення сім'ї». Відповідно до ч. 7 ст. 7 СК України, «дитина має бути забезпечена можливістю здійснення її прав, установлених Конституцією України, Конвенцією про права дитини, іншими міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України».

Відповідно до пункту 1 статті 3 Конвенції про права дитини від 20 листопада 1989 року [6], «в усіх діях щодо дітей, незалежно від того,

здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини».

Відповідно до ч. 1 ст. 13 Закону України «Про охорону дитинства» [7], «з метою створення належних матеріальних умов для виховання дітей у сім'ях держава надає батькам або особам, які їх замінюють, соціальну допомогу, передбачену Законом України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та іншими законами України».

Закон № 2811-ХІІ, відповідно до його преамбули, «відповідно до Конституції України встановлює гарантований державою рівень матеріальної підтримки сімей з дітьми шляхом надання державної грошової допомоги з урахуванням складу сім'ї, її доходів та віку дітей і спрямований на забезпечення пріоритету державної допомоги сім'ям з дітьми у загальній системі соціального захисту населення».

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону № 2811-ХІІ, «громадяни України, в сім'ях яких виховуються та проживають неповнолітні діти, мають право на державну допомогу у випадках та на умовах, передбачених цим Законом та іншими законами України».

Верховним Судом вироблено правову позицію у подібних справах, яка зводиться до наступного: 1) допомога при народженні дитини за своєю природою є допомогою самій дитині, а не її батькам; 2) неможливість своєчасного звернення одним з батьків до органу, який здійснює призначення допомоги при народженні дитини, призводить до порушення інтересів дитини; 3) наявність поважних причин несвоєчасного подання заяви про призначення допомоги при народженні дитини є підставою для скасування рішення органу соціального захисту населення про відмову у призначенні та виплаті допомоги при народженні дитини як необґрунтованого та такого, що суперечить закону та принципу верховенства права, а також для зобов'язання органу соціального захисту населення призначити та виплатити допомогу при народженні дитини; 4) до таких поважних причин, зокрема, належать перебування батьків на тимчасово окупованих територіях у Автономній республіці Крим, у Донецькій та Луганській областях; 5) відповідні позови у таких справах заявляються фактично в інтересах дитини для її належного матеріального забезпечення.

Зокрема, ця правова позиція висловлена у постанові Верховного Суду від 14.02.2018 року у справі № 591/610/16-а [8], і в подальшому підтримана, застосована та розвинута у низці постанов Верховного Суду.

Таким чином, пропуск строку звернення за призначенням допомоги при народженні дитини з поважних причин не є правоприпиняючим юридичним фактом, а сам такий строк за своєю природою також є не матеріальним правоприпиняючим строком, а скоріше процедурним строком, який надає право суб'єкту владних повноважень відмовити в наданні допомоги – але виключно за умови, що заявником не обґрунтовано поважності причин

пропуску строку. Вбачається за необхідне формалізувати у позитивному праві висновки Верховного Суду та передбачити формальні механізми поновлення пропущеного строку звернення за призначенням допомоги при народженні дитини.

Список використаних джерел:

1. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 № 2811-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>
2. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1751. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-%D0%BF>
3. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
4. Рішення Конституційного Суду України від 25.01.2012 року № 3-рп/2012 у справі № 1-11/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12>
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
6. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
7. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
8. Постанова Верховного Суду від 14.02.2018 року у справі № 591/610/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72289105>